

METSO–metsänomistajan valinta Suomen luonnon hyväksi

METSO turvaa monimuotoisuutta

Lähtökohtana vapaaehtoisuus

METSO-ohjelma on antanut metsälle uuden merkityksen. Metsien monimuotoisuutta turvaavan METSO-ohjelman avulla omistaja voi saada tuloja metsäluonnon suojelusta ja hoidosta. Ohjelma tarjoaa vaihtoehtoja, joista metsänomistaja voi valita omiin tarpeisiinsa sopivimman. METSOssa on mahdollisuuksia, joihin kannattaa tutustua.

Kuka tekee päätöksen METSO-kohteista?

- Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY) päättää luonnon-suojelulain mukaisesta pysyväs-
tä ja määräaikaisesta suojelusta.
- Metsäkeskus päättää kestävän metsätalouden rahoituslain mukaisesta ympäristötuesta ja luonnonhoidosta.

METSO-ohjelman keskeisenä tavoitteena on turvata suomalaisen metsäluonnon monimuotoisuus. Suojelemalla tai hoitamalla arvokkaita metsiä suojellaan myös niissä eläviä harvinaisia tai taantuvia lajeja. METSOlla voidaan samalla edistää luonnon virkistyskäyttöä ja yritystoimintaa sekä huolehtia maisemasta.

KUVAT: Jorma Knuutinen, Mikko Kuusinen, Markku Aikioniemi, Markku Meriluoto

Kymmenen METSO-ohjelmaan soveltuvaa elinympäristöä:

- Lehdot
- Runsalahopuustoiset kangasmetsät
- Pienvesien lähimetsät
- Puustoiset suot
- Metsäluhdat ja tulvametsät
- Harjujen paahdeympäristöt
- Maankohoamisrannikon metsät
- Puustoiset perinneympäristöt
- Kalkkikallioilla kasvavat metsät
- Metsäiset kalliot, jyrkänteet ja louhikot

METSO-ohjelmalla pyritään turvaamaan erityisesti luonnontilaisia metsiä. Luonnontilaisuudesta kertovia ominaisuuksia ovat esimerkiksi lahonneen ja kuolleen puuston määrä ja laatu, kookkaat ja vanhat lehtipuut tai palanut puusto.

Luonnonarvoiltaan myös tavanomaisempi kohde saattaa olla arvokas, jos se täydentää lähistöllä olevaa suojelualuetta. METSO-ohjelmaan valittavilla luontokohteilla on tarkat valintaperusteet, jotka esitellään erillisessä oppaassa.

METSO tarjoaa vaihtoehtoja

METSO-ohjelman tarjoamat vaihtoehdot metsänomistajalle ovat **pysyvä suojelu**, **määräaikainen suojelu** ja **metsäluonnonhoito**. Sopiva vaihtoehto mietitään yhdessä metsänomistajan kanssa alueen luonnonarvojen ja metsänomistajan tavoitteiden pohjalta.

Pysyvä suojelu

Kun metsäalue suojellaan pysyvästi, se on poissa metsätaloudeksi käytöstä, mutta esimerkiksi jokamiehen oikeuksia suojelu ei yleensä rajoita. Metsän pysyvän suojelun vaihtoehtoja on kolme:

- Yksityisen suojelun perustaminen soveltuu metsänomistajille, jotka haluavat säilyttää alueen omistuksen ja mahdollisuuden vaikuttaa alueen luonnonhoitoon. Alueen rauhoitusmääräykset ja korvaus sovitaan maanomistajan ja ympäristöviranomaisen kesken, minkä jälkeen suojelun perustaminen tehdään rauhoituspäätös.
- Alueen myyminen valtiolle on vaihtoehto niille, jotka haluavat

luopua suojeltavasta kohteesta kokonaan. Kaupan kohteena voi olla koko metsätila tai erillinen määräala. Metsähallitus vastaa valtion metsien hallinnasta ja voi tehdä suojelualueilla luonnonarvoja parantavia hoitotoimenpiteitä.

- Alueen vaihto valtion maahan on sopiva vaihtoehto metsänomistajille, jotka haluavat suojella kohteen mutta jatkaa toisaalla metsätalouden harjoittamista. Vaihtomaiden saatavuus vaihtelee maan eri osissa.

Määräaikainen suojelu

Kestävän metsätalouden rahoituslain mukainen ympäristötukisopimus tehdään kymmeneksi vuodeksi kerrallaan. Tyypillisiä ympäristötukikohteita ovat esimerkiksi metsälain suojaamat arvokkaat elinympäristöt, jotka voidaan tuen avulla turvata lain antamaa suojaa laajempina kokonaisuuksina. Myös muita luonnonarvoita merkittäviä METSO-ohjelman elinympäristöjä voidaan perustaa ympäristötukialueiksi.

Luonnonsuojelulain nojalla toteutettavan määräaikaisen suojelujakson pituus määritellään kohteen luonnonarvojen ja maanomistajan toiveiden perusteella. Pisimmillään se voi olla 20 vuotta. Määräaikaisen luonnonsuojelun perustaminen soveltuu kohteille, joiden luonnonarvot muuttuvat verrattain nopeasti.

Metsäluonnonhoito

Luonnonhoito voi olla luonnonarvojen ylläpitämistä, lisäämistä tai metsän palauttamista luonnontilaisemmaksi. Luonnonhoitotyöt suunnitellaan yhdessä metsänomistajan kanssa eikä metsänomistajalle aiheudu hoidosta kuluja. Luonnonarvoja voidaan kehittää esimerkiksi seuraavilla kohteilla:

- Hoitoa tarvitsevat lehdot (esim. jalopuustoiset tai lehtipuuvaltaiset)
- Vesitaloudeltaan muuttuneet pienvedet (lähteet ja purot)
- Ojitetut korvet, letot ja muut rehevät puustoiset suot
- Harjujen paahdeympäristöt
- Puustoiset perinneympäristöt

METSO on hyvä tulolähde

METSO-ohjelman mukaisesta vapaaehtoisesta suojelusta maksetaan korvausta metsänomistajille, jotka haluavat perinteisen metsätalouden ohella vaikuttaa Suomen metsäluonnon monimuotoisuuteen. Suojelu voi tarjota metsänomistajalle parhaan taloudellisen tuoton metsästä – mahdollisuus kannattaa selvittää. Korvaukset eri suojeluvaihtoehtoissa määritellään seuraavasti:

Korvaukset pysyvästä suojelusta

- Yksityisen suojelualueen perustaminen: metsänomistajalle korvataan rauhoituksesta aiheutuvat taloudelliset menetykset. Korvaus sovitaan maanomistajan kanssa, ja se perustuu pääsääntöisesti alueen puuston arvoon. Korvaus on verovapaata.

- Alueen myynti valtiolle: kauppahintana käytetään alueen käypää hintaa, joka lasketaan pääsääntöisesti metsätaloudellisen arvon perusteella. Yksityishenkilölle kaupasta saatu tulo on verovapaata.
- Vaihto valtion maahan: vaihto on mahdollista, jos tarjolla on sijainniltaan ja arvoltaan sopivaa vaihtomaata.

Kiinnostaako METSO?

METSO on metsänomistajan valinta Suomen metsäluonnon hyväksi. Jos olet kiinnostunut METSO-ohjelmasta ja haluat selvittää, onko metsässäsi siihen soveltuvia kohteita, ota yhteyttä metsä- tai ympäristöalan ammattilaiseen.

Lisätietoja METSOsta:

www.metsonpolku.fi

- Suomen metsäkeskus
www.metsakeskus.fi
- Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset
www.ely-keskus.fi
- Metsätalouden kehittämiskeskus Tapio
www.tapio.fi
- Suomen ympäristökeskus
www.syke.fi
- Metsänhoitoyhdistykset
www.mhy.fi
- Metsänomistajien liitot
www.liitto.mhy.fi
- Metsähallitus
www.metsa.fi
- Metsäpalveluyrittäjät
- Metsäyhtiöt
- Luonnonsuojelujärjestöt

KUVAT: Markku Meriluoto, Markus Sirka, Jorma Knuutinen

Korvaukset määräaikaisesta suojelusta ja luonnonhoidosta

- Metsätalouden ympäristötuki: laskennan pohjana käytetään kohteelta välittömästi hakattavissa olevan puuston määrää. Korvausten laskennassa käytetään vuosittain vaihtuvia keskikantohintoja. Korvaus on veronalaista tuloa tuensaajalle.
- Luonnonsuojelulain mukainen määräaikainen rauhoitus: maan-

omistajalle korvataan suojelun ajalta aiheutuvan taloudellisen hyödyn menetys, joka arvioidaan aina tapauskohtaisesti. Korvaus on verovapaata.

- Luonnonhoitohanke: kestävän metsätalouden rahoituslain mukaisessa luonnonhoitohankkeessa tuki kattaa kaikki luonnonhoidon suunnittelun ja toteutuksen kulut. Metsänomistaja saa hoidetun tai kunnostetun luontokohteen.

Esitteen PDF-versio: www.metsonpolku.fi

Kannen kuva: Kirjoverkkoperhonen, Mauri Mahlamäki/Vastavalo.fi, Taitto: Niina Silvasti, ympäristöministeriö, Paino: Unigrafia, Helsinki 2013

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Ympäristöministeriö
Kasarmikatu 25
PL 35, 00023 VALTIONEUVOSTO
Puh. 020 610 100 (vaihde)
www.ym.fi

Maa- ja metsätalousministeriö
Hallituskatu 3 A
PL 30, 00023 VALTIONEUVOSTO
Puh. (09) 16001 (vaihde)
www.mmm.fi